

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobce: T. H. C.,
st. přísl. X
t. č. pobytem X
adresa pro doručování X

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM-537/ZA-ZA12-HA13-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM-537/ZA-ZA12-HA13-2021, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje, a doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu, nelze udělit.

II. Žaloba

2. Žalobce především namítal, že žalovaný v předchozím řízení o azylu porušil § 15a zákona o azylu ve spojení s § 14a zákona o azylu, neboť v jeho případě návratu do země původu hrozí žalobci nebezpečí vážné újmy a splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Žalovaný rovněž porušil § 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a § 50 odst. 2 a 3 správního řádu.
3. Žalobce dále uvedl, že nerozporuje závěr žalovaného, že nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu. Nesouhlasí však s tím, že v jeho případě lze aplikovat vylučující klauzuli podle § 15a zákona o azylu v důsledku čehož mu není možné udělit doplňkovou ochranu. Žalovaný přitom v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že u žalobce je dán důvod k vyloučení možnosti získat doplňkovou ochranu, neboť se dopustil vážného zločinu. Naplnění podmínek pro aplikaci uvedeného ustanovení shledal žalovaný v tom, že žalobce byl pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody na dobu 10 let pro spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. Žalovaný pak dospěl k závěru, že v případě žalobce vzhledem k povaze páchané trestné činnosti, jejímu rozsahu a společenské nebezpečnosti se jedná o vážný zločin ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. S tímto hodnocením se žalovaný neztotožnil.
4. Žalobce dále uvedl, že výklad pojmu vážný zločin v § 15 a zákona o azylu musí být v souladu s Ženevskou úmluvou a kvalifikační směrnicí (odkázal zde na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č.j. 6 Azs 309/2016-28). Dále v této souvislosti citoval i z Příručky UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků. Výkladem pojmu závažný nepolitický čin užitý v čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice se zabýval i Soudní dvůr EU v rozsudku ze dne 9. 11. 2010 ve spojených věcech C-57/09 a C 101/09 Spolková republika Německo proti B a D. Odkázal i na stanovisko Generálního advokáta Paola Mengozziho.
5. Žalobce dále uvedl, že ze shora uvedeného plyne, že při aplikaci vylučující klauzule je třeba vycházet z individuálních okolností každého případu. Rozhodnutí žalovaného však takové individuální hodnocení v dostatečném rozsahu neobsahuje. Odůvodnění je totiž postaveno toliko na skutečnosti, že žalobce byl odsouzen pro spáchání zvlášť závažného trestného činu, přičemž žalovaný jen dodal, že drogová kriminalita je výrazně negativním společenským jevem. Výklad poskytnutý žalovaným pak implikuje, že každý žadatel, který se dopustí drogového trestného činu, bude automaticky vyloučen z možnosti získání doplňkové ochrany, neboť u něj bude dán důvod dle § 15 a zákona o azylu. Žalovaný se měl podrobněji zabývat individuálními okolnostmi případu a zohlednit nejenom skutečnosti svědčící v jeho neprospěch, ale i v jeho prospěch (odkázal zde na rozsudek NSS ze dne 30. 6. 2010, č.j. 9 Azs 16/2010-229).
6. Žalobce tedy spatřuje pochybení v tom, že napadené rozhodnutí vůbec nezohledňuje míru, jakou se ve srovnání s ostatními obžalovanými podílel na trestné činnosti organizované skupiny, dále, že byl z vězení podmíněně propuštěn za dobré chování po odpykání poloviny uloženého trestu. Nebylo zohledněno ani to, že se jednalo o jeho

první trestný čin, dříve vedl řádný život a trestnou činnost páchal pouze v krátkém časovém období, přičemž na území ČR má celou rodinu. Nebyl dostatečně zohledněn ani dopad do jeho rodinného života, neboť žalovaný sice zohlednil vztah k jeho dvěma nevlastním dcerám, ale nezabýval se dopadem rozhodnutí na jeho vztah s biologickou dcerou, která s ním žije ve společné domácnosti. Žalobce je přesvědčen, že vycestování do země původu by představovalo porušení jeho práva na respektování soukromého a rodinného života, jež je chráněno zejména čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nebo čl. 17 Mezinárodního paktu OSN o občanských a politických právech.

III. Vyjádření žalovaného

7. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost námitek uvedených žalobcem. Dále uvedl, že snahu zůstat v ČR a legalizovat si pobyt pomocí žádosti o mezinárodní ochranu rozhodně nelze podřadit k taxativně vyznačeným důvodům podle zákona o azylu. Žalovaný dále citoval z rozsudku Krajského soudu v Ostravě č.j. 33T 11/2015-854 ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci č.j. 13/2016-927. Žalovaný dále doplnil, že dle jeho názoru se jedná o zločin nesporně vážný ve smyslu zákona o azylu, i když byl žalobci uložen trest v polovině zákonné sazby. S respektem k ustanovení § 57 správního řádu pak žalovaný přistoupil k hodnocení míry společenské škodlivosti a vyhodnotil ji jako velmi vysokou. Pervitin je řazen mezi tzv. tvrdé drogy a jeho užívání bývá spojeno s velmi vysokým rizikem vzniku závislosti a rovněž s poškozením zdraví či sociálního prostředí uživatele. Závažnost tzv. drogové kriminality je dána závažností svého dopadu a mírou devastujícího účinku na psychické i fyzické zdraví konzumentů, ale i celkově na společnost, neboť užívání drog patří k sociálně patologickým jevům s nejvýraznějšími negativními účinky. Žalovaný v této souvislosti odkázal na řadu mezinárodních úmluv týkajících se drogové kriminality. Žalovaný plně postupoval v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č.j. 6 Azs 309/2016.
8. Žalovaný se dále vyjádřil k problematice rodinného života žalobce a jeho vztahu k české manželce a jeho dvěma dcerám s českým občanstvím, jejichž otcem není, ale je zapsán v jejich rodném listě.

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobkyně uplatnila v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
10. Soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s.ř.s. bez nařízení ústního jednání.
11. Krajský soud po individuálním posouzení případu žalobce dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

12. Žalobce namítal, že žalovaný nesprávně aplikoval ustanovení § 15a zákona o azylu, když nesprávně vyložil pojem „vážný zločin“ ve smyslu ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
13. Podle ustanovení § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu *doplňkovou ochranu nelze udělit, je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany se dopustil vážného zločinu.*
14. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že při výkladu pojmu „vážný zločin“ vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 – 28, podle kterého nelze pojem vážného zločinu zužovat jen na definice trestných činů v trestním zákoníku. Podle žalovaného je třeba tento pojem vykládat v kontextu kvalifikační směrnice i Úmluvy o právním postavení uprchlíků („Ženevská úmluva“). Žalovaný připomněl i judikaturu Soudního dvora, podle které vážný zločin, na jehož základě lze žadatele vyloučit z možnosti udělení mezinárodní ochrany, musí dosahovat vysokého stupně závažnosti. Posouzení vážnosti zločinu je vždy nezbytné provést konkrétně s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu. Vodítko nabízí Ženevská úmluva, která uvádí demonstrativní výčet faktorů, které je třeba vzít v úvahu – jde o povahu činu, skutečně způsobenou škodu, povahu a výši trestu a také otázku, zda se daný zločin obecně považuje za závažný. Žalovaný také dodal, že je vázán i rozhodnutími trestních soudů. Východiska žalovaného potud považuje krajský soud za správná.
15. Krajský soud však konstatuje, že ve svém rozhodnutí se žalovaný dále neodržel faktorů, které demonstrativně stanovil citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu, který dovodil, že závěr o tom, že se žadatel o mezinárodní ochranu dopustil vážného zločinu, kvůli čemuž mu nelze udělit doplňkovou ochranu, se nedá odůvodnit pouze s odkazem na to, že ho trestní soud shledal vinným ze spáchání činu, který vnitrostátní trestní právo označuje za zvlášť závažný zločin. Ačkoli může být kvalifikace činu z hlediska terminologie trestního práva jedním z kritérií, ke kterým žalovaný musí přihlédnout (jakkoli kritériem výchozím), z hlediska požadavku souladnosti rozhodnutí o mezinárodní ochraně s kvalifikační směrnicí nemůže být jediným. V kontextu konkrétního případu budou dalšími okolnostmi, které je třeba vzít v úvahu: povaha a závažnost činu spáchaného žadatelem o mezinárodní ochranu, v souvislosti s ní výše uloženého trestu, míra účasti stěžovatele na trestné činnosti, skutečnost, že nedošlo k dokonání trestného činu (včetně příčiny, proč se tak nestalo) či skutečnost, že stěžovatel již trest odnětí svobody vykonal (viz bod 14 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 – 28).
16. V napadeném rozhodnutí žalovaný uvedená kritéria vůbec neposoudil. Žalovaný pouze obecně konstatoval, že žalobce byl odsouzen za spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy a za spáchání přečinu výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látkami a jedu podle § 268 odst. 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 10 let. Dále žalovaný konstatoval, že trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy je definován jako úmyslný a za jeho spáchání je za okolností jako v případě žalobce, tedy že jej spáchal ve velkém rozsahu stanoven trest odnětí svobody s trestní sazbou v rozmezí 8 až 12 let a podle ustanovení § 14 odst. 3 trestního zákoníku se jedná o zvlášť závažný zločin. Na

základě toho žalovaný uzavřel, že zločin, který spáchal žalobce, je obecně považován za vážný. V tomto smyslu považoval žalovaný žalobcem spáchaný trestný za nesporně vážný i ve smyslu zákona o azylu. Žalovaný pak citoval z rozsudku Krajského soudu v Ostravě, č.j. 33 T 11/2015-854. Z něj vyplývá, že žalobce prodal návykovou látku pervitin (metamfetamin) v množství nejméně 1000 g. V zahraničí si opatřoval léky s obsahem pseudoefedrinu, které v ČR prodal za účelem výroby pervitinu, přičemž z léků bylo možno vyrobit nejméně 1000 g pervitinu. Dále přechovával léky, ze kterých bylo možno vyrobit 2 714, 68 g pervitinu. V úvahu o trestu vzal soud všechna zákona kritéria a podmínky. Není zde žádná polehčující okolnost, kterou by soud mohl vyhodnotit ve prospěch žalobce. Kromě toho žalobce není bezúhonnou osobou, neboť byl již opakovaně odsouzen za trestnou činnost, byť jiné povahy než v předmětné trestní věci. Rovněž jeho postoj k vlastní trestní odpovědnosti nelze vyhodnotit jako polehčující okolnost, neboť sice částečně svou vinu doznává, avšak ve zcela zanedbatelné části oproti velkému rozsahu jeho trestné činnosti, jež byla prokázána. S ohledem na vysokou míru závažnosti jeho jednání danou množstvím zakázaných psychotropních látek a prekursorů, a také s ohledem na široký záběr jeho trestné činnosti, zahrnující jednak prodej prekursorů k výrobě pervitinu a jeho přechovávání, ale také prodej samotného pervitinu, jakož i přechovávání technologických zařízení k výrobě pervitinu, dospěl soud k závěru, že je na místě uložit žadateli trest odnětí svobody v trvání deseti let.

17. Žalovaný dále uvedl, že pokud se týká povahy zločinu, se jedná o zločin nesporně vážný ve smyslu zákona o azylu, třebaže byl žalobci uložen trest v polovině zákonné trestní sazby. S respektem k ustanovení § 57 odst. 3 správního řádu žalovaný přistoupil k hodnocení míry společenské škodlivosti trestné činnosti žalobce a vyhodnotil ji s ohledem na výše uvedené skutečnosti jako velmi vysokou. Žalovaný doplnil, že pervitin je řazen mezi tzv. tvrdé drogy a jeho užívání je spojeno s velmi vysokým rizikem vzniku závislosti a rovněž s poškozením zdraví či sociálního prostředí uživatele.
18. Dle názoru soudu se žalovaný sám dostatečně nevěnoval konkrétním okolnostem spáchaného trestného činu, případným polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, a ve výsledku se vrátil k posouzení trestného činu spáchaného žalobcem jako zvlášť závažného zločinu ve smyslu § 14 odst. 3 trestního zákoníku, což však vylučuje výše označený rozsudek Nejvyššího správního soudu. Žalovaný pouze vyjmenoval některé okolnosti spáchané trestné činnosti, avšak vše zůstalo jen v obecné rovině, žalovaný se okolnostmi spáchané trestné činnosti nevěnoval nijak podrobně. Nezabýval se třeba tím, že žalobce již trest vykonal ani tím, zda nebyl případně propuštěn za dobré chování po vykonání poloviny uloženého trestu. Ani obecné pojetí škodlivosti drogové trestné činnosti nemůže být rozhodujícím argumentem, aniž by došlo podrobnému rozboru jednotlivých aspektů konkrétního případu.
19. Krajský soud dále uvádí, že u některých závažných úmyslných trestných činů proti životu, lidské důstojnosti nebo svobodě člověka, jako jsou vražda nebo znásilnění, bude již jejich typová škodlivost rozhodujícím faktorem, který téměř vždy povede k vyloučení žadatele z možnosti získat doplňkovou ochranu. I drogová trestná činnost může být obecně považována za poměrně závažnou, obzvláště jde-li o případ jejího spáchaní v rámci organizované skupiny. Ale nelze paušálně tvrdit, že si každý, kdo se

dopustil drogového trestného činu, nezaslouží mezinárodní ochranu ve formě doplňkové ochrany.

20. Ve vztahu k ustanovení § 12 písm. a), b) a § 13 zákona o azylu v žalobě žádný konkrétní žalobní bod uveden nebyl. Soud tedy k tomu pouze obecně konstatuje, že se žalovaný správní orgán s ohledem na tvrzení žalobce ve vztahu k výše citovaným ustanovením zákona o azylu dostatečně vypořádal s veškerými zjištěnými skutečnostmi a řádně je posoudil. Soud k věci dále doplňuje, že institut mezinárodní ochrany slouží osobám, které jsou v zemi původu pronásledovány ze zákonem stanovených důvodů, nebo jim v případě návratu do země původu hrozí vážná újma, a obecně není prostředkem pro řešení jakýchkoliv problémů (osobních, rodinných či ekonomických) v zemi původu. Udělení mezinárodní ochrany lze aplikovat pouze v omezeném počtu případů ve smyslu zákonem stanovených podmínek. Legalizace pobytu se záměrem vyhnout se případným nepříznivým důsledkům nezákonného pobytu na území ČR není v žádném případě důvodem pro mezinárodní ochranu formou azylu (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 – 43).
21. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu, *jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.*
22. K otázce posuzování humanitárního azylu krajský soud v první řadě odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle které na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 – 38, či ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je přitom limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48). V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.“

23. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že v případě žalobkyně se zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně a přihlédl i k jeho věku a zdravotnímu stavu. Žalovaný přitom hodnotil, že žalobce žije ve společné domácnosti se svou biologickou dcerou. Samotnou existenci rodinných vazeb nelze považovat za důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu. Pokud na základě těchto skutečností neshledal žalovaný důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu, soud považuje učiněný závěr za správný a odpovídající zjištěným skutečnostem. Krajský soud neshledal v případě žalobce žádnou zvláštního zřetele hodnou okolnost, která by nebyla dosud judikaturou řešena či důvod k tomu, aby se od této judikatury odklonil.

V. Závěr a náklady řízení

24. Ze shora uvedených důvodů týkající se posouzení vážného zločinu krajský soud rozhodl o žalobě tak, že jí vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil s tím, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
25. V dalším řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je žalovaný vázán právním názorem krajského soudu obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.r.s.)
26. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.r.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobce měl ve věci plný úspěch, a příslušelo by mu proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce však žádnou náhradu nákladů ani nepožadoval.

Poučení: Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 30. března 2023

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce